

מהדורה שבע עשרה

6.11.2020

י"ט חשוון תשפ"א

צוות המערכת

אלון שורץ, ריבי ארצי, ד"ר איריס פינטו

מומחית תוכן: נעמה כהן

זמן קריאה 60 שניות

אמ; לק הוא ביטוי סלנג באינטרנט, ראשי תיבות של "ארוך מדי; לא קראתי".

שימוש רב נעשה בו על מנת להציג את חוסר רצונם של הקוראים להתאמץ בקריאה ובקשתם ל**תקציר הדברים**.

סקופ הוא מונח בעיתונאות המציין ידיעה חדשותית מקורית, חשובה, מפתיעה או מרעישה שנחשפה באופן בלעדי על ידי גורם עיתונאי כלשהו.

מדובר בחדשות אשר סביר להניח שיעניינו מספר רב של אנשים ועשויות להיות כאלו המלמדות על **הבט חדש** לגבי אירוע חדשותי אשר ידוע זה מכבר

scope הוא **תחום**, אזור הנמצא בתוך גבול מוגדר מסוים מוחשי או תיאורטי כמו תחום ידע - ובמקרה שלנו, **חינוך**.

על כן, **סקופ**

מגזין קצר וחדשני בתחום החינוך

לטובת המצטרפים החדשים, ברוכים הבאים!

”אל היער אלך את דעתי לשכוח ואת נשמתי לגלות” ג'ון מויר

**עליסה: התוכל לאמר לי בבקשה באיזו דרך עלי ללכת מכאן?
השפן: הדבר תלוי במקום אליו את רוצה להגיע.
עליסה: לא אכפת לי כל כך לאן.
השפן: אם כך, אין הבדל באיזו דרך תלכי.**

**מה מעניין יותר? מה חשוב יותר? הדרך או היעד?
לפעמים הדרך לבית ספר מעניינת יותר מבית הספר עצמו –
העננים שמלווים אותך בצורות שונות האם הם ענני גשם או
נוצה או ענני כבשים? הנמלים שרצות לצידך האם הן בדרך
לקן או שרק יצאו ממנו? מה העומק של השלוליות והאם
לגשם יש טעם של מים? מה קורה לעלים כשהם נושרים?
וכמה נקודות יש בחיפושית משה רבנו? ובכלל למה קוראים
לה ככה? הנהר הוא יותר ארוך או עמוק? וחלוקי הנחל הם
גם חלוקי נהר? הבוץ של החורף הזה דומה לבוץ של החורף
שעבר? ובכלל כמה צבעים יש בחורף?
ואם משלבים בין השניים? בין הדרך אל ובית הספר עצמו.
ובעצם הופכים את כל הסביבה שלנו לבית – שהוא קרקע
למידה? ואז ניתנת לנו ההזדמנות לבחון גם את מרחבי
ההשפעה ההדדיים ומערכת היחסים שלנו עם הסביבה שלנו
– זה לא נגמר רק בהליכה או בשהייה. ברגע שאנחנו
נמצאים במקום מסויים, הוא משתנה מעצם נוכחותנו.
ההשפעה ההדדית שיש בין התלמידים למרחב היא קסם של
למידה והקנייה של ידע, מחד אין לה גבולות ומאידך היא
בוראת אל תוך מוחם של התלמידים בצורה אחרת ידע אין
סופי שישמש אותם בהמשך החיים.
ואם כבר התחלנו עם סיפור ילדים, נסיים עם אחר (:**

**”ברגע שגילית איזו מכפות הרגליים היא הכף הימנית,
אין לך הרבה התלבטויות בקשר למי מהן היא הכף
השמאלית.
ואז נותרת הבעיה – באיזו מהן להתחיל לצעוד...”**
פו הדב.

דרך צלחה, סופ”ש נעים וקריאה מהנה, אלון.

*בלחיצה על הסמל
תעברו חזרה לפה

מה זה?

הנושא השבועי

מה קורה בחוץ?

מה זה בכלל?

כל כותרת היא קישור
לעמוד המתאים

עכשיו?

זה עניין של זמן

ועכשיו זה זמן מתאים

לנשום עמוק ולהבין

את היתרונות הרבים

של שהייה במרחבים חיצוניים

אז קדימה

להתפעל

מהמגוון האינסופי

והלגמרי אפשרי

והכה קהילתי

והכל כך בריא

לאני הפנימי

ולחיים שסביבי

ולכן זה ממש לא פלא, שיש הרבה מאלה

OUTDOOR LEARNING

לומדים בחוץ

**אנחנו לא אומרים
"להתראות"
לכיתות שלנו,
אנחנו פותחים
אותן.**

סיימון בימס, מרצה לחינוך חיצוני,
אוניברסיטת אדינבורו

**איך בכל זאת משאירים את
הכיתה מאחור?
מדריך**

זמן קריאה 70 שניות

218 מילים

'חינוך ולמידה בחוץ'

ד"ר איריס פינטו, מערך המו"פ

חינוך בחוץ נשען על פילוסופיה, תיאוריה ופרקטיקות של חינוך חוויתי/התנסותי וחינוך סביבתי. משמעו התארגנות חינוכית המתקיימת בחיק הטבע, באמצעות תוכניות מבוססות חוויות, דוגמת: מגורים בטבע, טיולים אתגריים ורגליים, טיפוס, שייט בנהרות, שימוש בחבלים ומשחקים קבוצתיים.

למידה בחוץ מעודדת מעורבות רגשיות, פיזיות, אסתטיות, רוחניות וקוגניטיביות אצל ילדים וצעירים כחלק מתהליך הלמידה המועשר במגוון משאבים וחללים שקשה לשחזר בסביבה מקורה. תכנית הלימודים גם היא הופכת מלאה ומכילה יותר. הזמן בו הלמידה מתקיימת מהווה שיקול חשוב ולא רק בהקשרי חילופי העונות אלה גם בהיבט הגיל; מחזורי החיים וחלוף השנים יוצרים סביבה משתנה, לכן ילד בן 5 יחווה חוויה שונה מאוד בטיול גם באותה סביבה מזה של ילד בן 15.

אמנם לא קיימת הגדרה אחידה ומוסכמת ללמידה וחינוך בחוץ, מכיוון שהפרשנויות משתנות בהתאם לתרבות, לפילוסופיה ולתנאים המקומיים, אך קיימת הסכמה גורפת לכך שחינוך בחוץ מתקיים תמיד בחיק הטבע ובאמצעותו, תוך הגדרת מטרות ופרקטיקות מגוונות. ותוך פיתוח תחושת הזדהות עמוקה עם הסביבה ההופכת את המחויבות למערכת האקולוגית, איכות הסביבה ולצדק הסביבתי לאישיים יותר.

ההיבטים בהם עוסקים הלמידה והחינוך מתייחסים לעצמי, האחר ועולם הטבע:

- לפתח קשר עמוק עם הטבע ולהכיר סביבות טבעיות.
- לטפח מיומנויות הישרדות בחוץ הכוללות פתרון בעיות והתגברות על מצוקה.
- להפחית התנהגות עבריינית.
- לשפר התפתחות אישית, חברתית, עבודת צוות וכישורי מנהיגות.
- לקדם רוחניות.
- לספק חווית למידה פעילה ומקורית.
- לשפר הישגים באמצעות חוויות הוראה ולמידה טובות יותר.

המכון ללמידה חיצונית (יש דבר כזה!)

זמן קריאה 45 שניות

143 מילים על

זה הזמן?

ד"ר אורית הראל, פסיכולוגית חינוכית,
רביד בוגר, פסיכולוגית חינוכית, המרכז
לחינוך קשוב ואכפתי

למידה היא אינסטינקט הפועל
כאשר יש גירוי רגשי, עניין
וסקרנות. פרופ' ניר אוריון קרא
לשלב בבתי הספר את הסביבה
החוץ-כיתתית כסביבת לימוד,
מאחר וברור שהאינטראקציה עם
העולם סביב חשובה כיום עוד יותר
מתמיד. מחקרים מורים כי תלמידים
הלומדים במסגרות שלומדות בחוץ
נמצאים ברמה אקדמית גבוהה
ובעלי כישורים חברתיים רגשיים
וקשביים גבוהים מילדים במסגרות
רגילות.

למידה כזו מעוררת עניין וגירוי
רגשי מעצם היותה חדשה ושונה.
מבחינה אקדמית היא דורשת
רכישת ידע חדש, הגדרת מטרות,
תכנון, מעקב והערכה. בהיבט
הרגשי חברתי נדרשת עבודת צוות,
התחשבות, סבלנות והתמדה,
התמודדות עם כשלונות, התגמשות
והצלחה. עם זאת, מדובר בפדגוגיה
שונה, ועל מנת שזה יקרה המורים
זקוקים לגיבוי, יעוץ והדרכה
מהמערכת.

חינוך חוץ – עבר ועתיד

ד"ר איריס פינטו, מערך המו"פ

חינוך בחיק הטבע אינו חדש. בסוף המאה התשע עשרה תחילת המאה העשרים, התפתחו יוזמות כמו: תנועת הצופים, תוכנית הפרס של הדוכס מאדינבורו המדגישה שירות לקהילה, אומנות, מיומנות גופנית ומסעות ובתי הספר ליערות בדנמרק. כולן תוכניות אירופיות עם מטרות ויעדים דומים.

ומה לגבי העתיד של חינוך חוץ?

ערכו של חינוך בחיק הטבע טמון ביתרונות שהוא מעניק למשתתפים בהיבטים של בריאות הפרט וצמיחה אישית. עם זאת, לאחרונה מגמות בתחום חינוך חוץ מעבירות את המיקוד מיעדי בריאות ואיכות חיים פרטניים לטיפוח ניהול איכות הסביבה באמצעות קשרים לחיק הטבע. ואכן, חינוך חוץ מהווה כלי מושלם לפיתוח אזרחים גלובליים משכילים, אחראים, בעלי אוריינות אקולוגית, ערכים רלוונטיים והלך רוח של שינוי, שיקדמו נושאים בעלי חשיבות גלובלית בתחום הקיימות.

חלון ההזדמנויות הוא כאן ועכשיו, וחינוך החוץ חשוב כעת יותר מאי פעם. ואין הכוונה רק לטיולים, הרפתקאות קיאקים וספורט מרגשים ככל שיהיו, אלא לפיתוח מגוון מיומנויות רכות דינמיות אשר יאפשרו לצעירים להבטיח את קיומו העתידי של כדור הארץ האנושות והמגוון הביולוגי. מודלים מתקדמים של חינוך בחיק הטבע יחברו ילדים לטבע, יעודדו פעילות קהילתית ויאחדו צעירים על מנת לקדם שינוי ומהפכה בפילוסופיה החינוכית וכנגזרת מהפכה עולמית בתחום הקיימות.

עם זאת, חשוב לזכור שהשינוי במיקוד המגמה מהפרט אל הכלל, הנראה לכאורה טבעי ומשלים, מכיל גם תחומי מתח אפשרי בין הגישות ועל מחנכי חוץ להכיר ולהימנע מהם.

מה עוד הולך? טרנדים בחינוך בחוץ

**”הטבע איננו רק
מדריך נעים, אלא
גם מורה דרך חכם
וישר”**

מישל דה מונטן

”דרכיו של שהטבע נסתרות מאד מאיתנו”

מישל דה מונטן

זמן קריאה 45 שניות

136 מילים על

מחוץ ללמידה

ריבי ארצי, מערך המו”פ

הכל התחיל מעבודת דוקטורט בה Matluba Khan (מטלובה חאן) תכננה מחדש מגרש משחקים לבית הספר, ואז נמצא כי הילדים קיבלו ציונים טובים יותר בזכות הלמידה בחוץ. מגיפת הקורונה שיבשה את חינכם של לפחות 1.5 מיליארד תלמידי בית ספר, שהם יותר מ-90 אחוז מילדי העולם. למרות ועל אף שבתי ספר רבים במערב, יחד עם בתי ספר פרטיים בעולם המתפתח, המשיכו בפעילות בית ספרית באופן מקוון, יותר מ-50% מהלומדים ברחבי העולם אינם מחזיקים מחשב ביתי שיאפשר למידה מקוונת מרחוק.

נתון זה מחזק באופן משמעותי את חשיבות הלמידה בחוץ כמענה הולם ורלוונטי למחצית מאוכלוסיית התלמידים בעולם. ברחבי אפריקה ואסיה למידה בחוץ נתפסת כמסורתית, ולצערנו מוערכת פחות, למרות שמחקרים שנעשו במדינות אלה הראו כי הסביבה בחוץ משפרת את המוטיבציה והרווחה של הילדים, תורמת להגברת הפעילות הגופנית של הילדים, מפחיתה מתח, מגבירה רווחה נפשית ומעלה את תוצאות הלמידה שלהם.

בנגלדש, הא? מעניין.

פוסט השבוע

**ומה קורה אצל
השכנים בהודו?**

**אין מקום בלתי
ראוי ללמידה!**

הטבע מרפא.

ד"ר אורית הראל, פסיכולוגית חינוכית, רביד בוגר, פסיכולוגית חינוכית, המרכז לחינוך קשוב ואכפתי

דמיינו שאתם מגיעים לרופא המשפחה עם תלונה על לחץ ותשישות והוא נותן לכם מרשם ל... אמבט יער! 'אמבט-יער' (שינרין-יוקו ביפנית) הוא מנהג מסורתי של ביקור ביער לצורך הליכה ונשימה. השיטה כלולה בתכנית הלאומית היפנית לרפואה מונעת. מסקירה של כאלף מחקרים עולה כי ביקור ביער מוריד את רמות הורמוני הלחץ, ואפילו מציאות מדומה של טבע נמצאה כתורמת לאפקט ההתאוששות ממצבי לחץ (stress recovery).

יציאה ללמידה בסביבת-חוץ היא לא רק פתרון קורונה, היא התחלה של הפיכת מערכת החינוך למקור טיפוח החוסן האישי וחברתי. מחקרים מורים כי חשיפה לטבע: מעלה רמות מיטביות, מונעת תחלואה נפשית, הולכת ופוחתת בקרב רב האוכלוסייה

"הפרעת חוסר-הטבע" נוסחה כבר לפני עשור, ורבים גורסים שהיא גורמת לעליה בהפרעות קשב, מתח נפשי ותחלואה גופנית. לכן, לצד הלחימה במגפת המסכים המועצמת על ידי מגפת הקורונה ראוי לעודד הליכות נשימה ביער, במדבר ובים.

רוצים לדעת מה המינון המומלץ?

*** על תחרות חושים שמעתם?**

זה דורש מיקוד

רוצים לתרגל?

(* הקליקו על הכותרות העליונות)

**”ככל שאתה מאפשר לילדים לקחת
יותר סיכונים, כך הם לומדים לטפל
בעצמם טוב יותר.”**

**לפני שמתחילים בבניית פעילות חוץ
חשוב שנעריך באופן מקצועי את
היתרונות מול הסיכונים בכל אחת
מהפעולות אותן אנו רוצים לבצע עם
התלמידים. איך עושים זאת?**

**משתמשים במערך פעולה של ניתוח
סיכון-תועלת הבוחן בקפידה רבה את
יתרונות הפעילות, ובהתאמה מחפשים
דרכים בהן המשימות הופכות לבטוחות
יותר.**

אז מה הם היתרונות?

ריבי ארצי, מערך המו"פ

אינדקס יתרונות ריבי ארצי, מערך המו"פ

איך תדעו שהפעילות שבחרתם לבצע בחוץ היא בעלת יתרון ממשי

להלן לקט של עשרה יתרונות בולטים להתפתחותם של הילדים (אנחנו בטוחים שיש עוד הרבה יותר!)

1. פיתוח חשיבה רפלקטיבית וסקרנית בשילוב גישות לפתרון בעיות במצבים 'אמיתיים'
2. עידוד התפתחות הוליסטית
3. פיתוח חוסן וכושר הסתגלות בנסיבות מאתגרות
4. פיתוח מסוגלות בזיהוי סכנות וסיכונים
5. טיפוח הערכה וכבוד לטבע
6. טיפוח ההבנה כיצד אנו יכולים לשמור על הסביבה שלנו
7. פיתוח מודעות עצמית, ביטחון והערכה עצמית
8. חיזוק מיומנויות עבודה משותפות ותקשורת בינאישית
9. חיזוק בריאות פיזית ונפשית וסיוע להתפתחות מוטורית גסה ועדינה
10. טיפוח אמפתיה לכל החיים בחיק הטבע

יתרונות אלה באים לידי ביטוי בילדים סקרניים, קשובים, סבלניים, חסונים, גמישים, פעלנים, המערכים את העולם בו הם חיים, מזהים הזדמנויות, הופכים חווית ללמידה לאורך החיים, ונחושים יותר באופן למידתם והתפתחותם העתידית.

"אין דרך טובה יותר מאשר ללמד על טבע בטבע"

ועכשיו נותר לצאת החוצה ולחפש סביבת למידה עשירה ובטוחה.

רוצים סיבות נוספות?

רוצים לצאת אבל יורד גשם?

There is no such
thing as bad
weather only bad
clothing

יש מה לעשות!

”צבעים הם החיוכים של הטבע”-

ג'יימס הנרי לי האנט

החצבים כבר בישרו על בוא הסתיו,

החלמוניות כבר פורחות וכך גם ה”חינוץ”

אז יצאנו החוצה לחפש

ומצאנו לא מעט:

בעיר, בכפר, במצפה, בחממה, בשביל, ביער

ובזכות הגשם

פרח בר ארצישראלי?

בעיר

זמן קריאה 50 שניות

170 מילים על

עושים שכונה!

שחר פיינשטיין גבריאלי, מנהל בית הספר השכונתי שפירא

בית הספר השכונתי שפירא הוקם מתוך כוונה להפיל את החומות מסביב לבית הספר.

למה? כי ללמוד בתוך 4 קירות, מורים ותלמידים, בשיעורים בני 45 דקות זה לא מספיק.

אנחנו מאמינים שאם נלך יום יום ברחובות נוכל ללכוד הזדמנויות ללמידה, ללמוד מהשכנים, לעודד את הסקרנות הטבעית של הילדים ונחזק את תחושת השייכות של הילדים והילדות לשכונת מגוריהם ולאנשים איתם הם חיים.

ללמוד בחוץ זה לא להעביר את שיעור היסטוריה או חשבון לדשא.

למידה מבוססת מקום או קהילה דורשת מיומנויות הוראה אחרות מזו שבכיתה:

אתה נדרש למפות את הסביבה, להכיר את מרחביה, להיות מודע להרכבים הדמוגרפיים של השכונה.

אתה נדרש לתכנן מראש את נושאי הלמידה בחוץ אבל גם להיות מוכן לבלתי צפוי ולדעת ללכוד את ההזדמנות ולהגיב אליה.

עבור הילדים מדובר גם כן במיומנויות אחרות מאלו שבכיתה:

כישורים מוטוריים שהם לא רגילים להפעיל, למידה עצמאית שאינה מתוך חוברת, הליכה בטוחה לצד סקרנות ופיתויים, שאילת שאלות בלתי פוסקת, מיומנויות חברתיות ויכולות רפלקטיביות כמובן.

איך מתחילים? צאי החוצה ותני לרגלייך להוביל אותך ברחובות הסובבים את מבנה בית הספר. עולם שלם ומלא הזדמנויות מחכה שם.

בניין התפעל

העיר כמרחב למידה בעיר

אדר' שני גרנק עשבי, דר' שירילי גלעד אילסר www.ABCity.co.il

למה בחוץ? מגיפת הקורונה הביאה לשינוי ופירוק של מוסדות חברתיים ופיזיים רבים. מכורח המציאות גם בתי הספר מחפשים את מקומם במציאות המשתנה. אנו עדים לתהליך מואץ של פריצת גבולות בית הספר ויציאה אל מעבר לגדר, אל העולם שבחוץ. המגיפה מאיצה מגמות מבורכות של שינוי במרחבי הלמידה, אך ההזדמנות הגדולה הינה דווקא בשינוי הפרדיגמה הפדגוגית אותה מזמנת הלמידה בחוץ.

איפה בחוץ? מרחב למידה חוץ כיתתי אינו רק הפארק הגינה וחוף הים. גם המרחב הבנוי, זה הסמוך והזמין מעבר לגדר, הינו הזדמנות פז ללמידה ולקידום ערכים פדגוגיים של המאה ה-21.

למה בעיר?

רובנו חיים במרחבים עירוניים. המרחב הציבורי הרחוב, הכיכר והמרכז המסחרי מספקים מרחב למידה עשיר באינסוף תכנים והזדמנויות.

למידה מהחיים ועל החיים. למידה במרחב העירוני מאפשרת גילוי וחקירה של שאלות אותנטיות, רב תחומיות ורלוונטיות לחיי הילדים.

למידה במרחב העירוני מרחיבה את מעגל המורים ומקורות הידע של התלמידים.

איך בחוץ? העיר והמרחב הבנוי הינם פרי תכנון ומעשה ידי אדם. חקר העיר והתבוננות ביקורתית על המרחב באמצעות שימוש בחושים, התייחסות לגודל ומידה, יחדדו את המבט על מאפייני המרחב ועל התאמתו עבור מגוון המשתמשים. התנסות במיפוי, פירוק והרכבה מחדש של שכבות מידע ותוכן 'מרחבי', מזמנים גם הם גילוי תהליכים ותופעות סביבתיות מדעיות היסטוריות חברתיות וכו' המעצבות את המקום ואת חיי היומיום של כולנו.

למידה בעיר מחזקת את הזהות והשייכות למקום ומפתחת אוריינות מרחבית. עיסוק של ילדים ובני נוער בסוגיות הנוגעות למרחב הבנוי מקדם הכרות ומעורבות בנעשה בסביבתם מגוריהם ומעודד שותפות אזרחית מרחבית סביבתית וחברתית, אשר בכוחה לתרום בסופו של יום להפיכת הערים שלנו למקום שטוב יותר לחיות בו.

בעיר

זמן קריאה 45 שניות

131 מילים על

וחוץ מזה, בעיר...

מאיה גולן ורונית דרורי מערך המו"פ

'זמן קורונה' מביא יותר ויותר רשויות לפתח מודלים פדגוגיים ייחודיים לקיום למידה ברחבי היישוב, להשתמש במשאבי הטבע הסובבים ובהון האנושי של התושבים.

מועצה מקומית בנימינה פיתחה את התוכנית היישובית "החינוך בדרך שלנו" פועלת על פי התפיסה שכיתה היא היכן שלומדים. היציאה מגבולות הכיתה משפיעה על הפדגוגיה שבית הספר מוביל ביומיום, תורמת לגיוון הלמידה עבור התלמידים ומוכוונת מיומנויות וכישורי חיים. נוסף על כך למידה מחוץ לכיתה וניצול המרחב היישובי כמרחב למידה מאפשרת מרחב להתפתחות אישית הן של הצוות החינוכי והן של התלמידים.

בעיר חדרה, הנהנת מחוץ ים, פארקים ומוזאונים נבנה מודל חדר"ה לחינוך: חינוך למידה במרחב העירוני. המודל מבוסס על איגום משאבים עירוניים, שיתופי פעולה בין מסגרות החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי במטרה להכפיל את מספר הכיתות ולצמצם את זמן הלמידה מרחוק למינימום. בחדרה רואים את כל העיר כבית ספר אחד גדול.

חדרה ובנימינה פועלות בתוכנית מרחבי חינוך של מערך המו"פ

בעיר

זמן קריאה 60 שניות
200 מילים על

**דמיינו לרגע עיר מלאאאאה בילדים.
ילדים ילדים, בכל מקום...**

משמח? או ש'זה לא המקום בשבילם?'

נעמה כהן, מערך המו"פ (מעצבת מדיניות תכנון עבור ילדים)

אוכלוסיית הילדים מהווה כשליש מאוכלוסיית העולם. הם חיים בערים כמו 80% מאיתנו, והן מהוות את קרקע התפתחותם. האופן שבה העיר בנויה ומתפקדת משפיעה באופן ישיר על חווית החיים של הילדים, העצמאות שלהם והבטחון שהם חשים. הערים אינן מתוכננות עבורם, והם ע"פ רוב לא נלקחים בחשבון בעת קבלת ההחלטות למרות ההשפעות המהותיות על תחושת השייכות שלהם ועל עתידם (בעקיפין)

"כאשר ילדים מתבגרים, הפעילות המזדמנת שלהם בחוץ אינה עוד פעילות פיזית נמרצת ומובהקת לשמה; מעורבים בה שיטוט באפס מעשה עם אחרים, תהייה, דיבורים, פלירטוטים, דחיפות, הדיפות ומשחקים פרועים. מתבגרים זוכים תמיד למנה גדושה של ביקורת על סוג זה של פעילות, אך בלעדיה הם אינם מסוגלים להתבגר... התנאי לכל הסוגים האלה של משחק מזדמן איננו ציוד מתוחכם אלא מרחב המצוי במקום מייד, נוח ומעניין". (ג'ייקובס, 1961)

הסביבה היא המורה השלישי, כך ע"פ מריה מונטסורי - אם כן, גם סביבת החיים הרחבה מהווה כמחנכת עבור הילדים ומעבירה להם מסרים באופן ישיר או עקיף. בתור התחלה - הם יודעים שהמרחב לא שייך להם, ואם ברצוננו לעודד אותם להיות חלק ולהשפיע על המציאות והחברה, עלינו לאפשר להם להיות חלק ממנה. כן, גם בעיר - הגדולה וה"מפחידה". אז איך עושים את זה? מניחים את הילדים בסדר העדיפויות המרחבי. נותנים להם מקום. מה זה אומר? הנה כמה דוגמאות.

ככה משנים עיר עבור ילדים

ככה מאפשרים לילדים לתכנן עיר בעצמם

וככה המדרכות שלנו יכולות להראות

בעיר

פדגוגיה

עירונית, מהי?

(הוראה ולמידה במרחבים עירוניים)

וגם, רוצים להכין

בעצמכם איזורי

למידה בחוץ?

הכנו לכם לוח

השראה!

בכפר

זמן קריאה 40 שניות

122 מילים על

כפר השעשועים

ניצן פלג, ראש מועצה אזורית גליל תחתון

בכל בוקר במהלך שנה שגרתית, עולים ילדים וילדות בשעה מוקדמת על אוטובוס צהוב ונוסעים לבית הספר. הקורונה יצרה הזדמנות אצלנו בישובי המועצה האזורית הגליל תחתון. תוך ימים ספורים הקמנו מרחבים חינוכיים בקהילות.

ילדי הקהילה, בקפסולות קטנות, קמו בבוקר וצעדו או רכבו על אופניים למרכז הישוב או לפינות חמד אחרות. טיולים קצרים ביער, משחקי כדור במגרש הספורט או מסיק זיתים מעצי הישוב היוו ימים של למידה משמעותית וחדשנית. מדריכי חוגים, גרעינרים צעירים ומדבי"ם מקומיים התגייסו למשימה בהתלהבות ופגשו את הילדים פנים אל פנים. למידה מצוינת בזום כמו בבתי הספר הנהדרים שלנו, עדיין לא מהווה תחליף למפגש חברתי אמיתי. אז שמרנו על מסכות וריחוק אבל ראינו זה את זה, יצרנו וסיפרנו את הסיפור המקומי, התגבשנו ולמדנו מקרוב מקרוב. בקרוב נתרחב גם לגילאים בוגרים יותר.

ומן הכפר אל הכרך,

רוצים לדעת מה קורה בארה"ב?

במצפה

זמן קריאה 45 שניות

139 מילים על

חכמת היער

רון מלצר, מקים גן היער במצפה
רמון ומייסד תנועת גני היער
בישראל

במשך שבע שנים, התוודעתי
לאפשרויות הבלתי נגמרות שיש
במרחב הטבעי. זו הייתה חממת
מחקר ופיתוח ליכולותיהם
המופלאות של הילדים כשהם באים
במגע בלתי אמצעי עם המרחב
הטבעי באופן יומיומי: לגלות
וללמוד מה הגוף שלי יכול? להיות
בתשומת לב, להיות ער לשינויים,
להתמודד עם מצבים משתנים,
להסתדר עם אי נוחות, להאט,
להשתלב ולהיות חלק מ... לראות
באמצעות הדמיון את היש וכמובן
להרגיש בחוץ 'בבית'.

מסוגלות על כל גווניה: לטפס כנגד
כוח המשיכה, ללכת על משטחים לא
ישרים, להתמיד, להצליח בלי שום
תלות בעזרים חיצוניים ולהכיל
גבולות פנימיים וחיצוניים.

כדי ליצור מסוגלות באמצעות
המרחבים הפתוחים,

החלפנו את המילה לא במילה איך.

איך לטפס על עצים?

איך להפוך אבנים?

איך להדליק אש?

ככה זה נראה

בימים שנגיף הקורונה משאיר
אותנו שעות רבות במבנים
סגורים, אני מוצא את
ההזדמנות עבורנו להתעורר
לנפלאותיו של המרחב הטבעי
ולמה שמזמן עבורנו בכל
הקשור בבריאות הפיזית
והנפשית שלנו ושל הילדים.

בואו

ביער

זמן קריאה 45 שניות

136 מילים על

”אנו יוצאים החוצה כדי להיכנס פנימה”

מיכאל סלע אברהם, חבר צוות ניהול ופיתוח פדגוגי ב”בית היער”

הטבע הוא לא המטרה, הוא המרחב שדרכו הילד מגלה את עצמו. באמצעות הנוכחות בטבע, כ”אורחים בסלון”, ופיתוח של תשומת לב, הילדים מפתחים מודעות של יראה וכבוד למקום, לבעלי החיים ולצמחים.

הלימוד ביער מתרכז ביחסים. קודם כל, ביחסים של הילד עם עצמו, ואחר כך עם חברו, עם הקבוצה ועם הטבע.

יש כאן תהליך התפתחות אישי וחברתי, שיכול לקרות רק בחוץ, במפגש בלתי אמצעי עם הטבע.

בואו לטבילה קטנה ביער

(כתבה)

המסגרת החינוכית ”בית היער”, מסלול חינוך יער מלא, פועלת במרום הגליל זו השנה השלישית. החינוך מעודד למידה הוליסטית, משלב את לימודי הטבע עם תחומי דעת אחרים, מפתח סקרנות, מחבר בין העולם החיצוני לפנימי ומאפשר חיבור לרגשות, לאנשים ולאדמה.

היוזמה פותחה במסגרת ענף החממו”פ במחלקת הפיתוח של מערך המו”פ

בחממה

זמן קריאה 45 שניות

136 מילים על

”צא ולמד” האקולוגית” בעין שמר החווה החקלאית” החממה

נועם גבע, מנהל החווה החקלאית בעין שמר, רינת לוטן, מדריכת צוות והנהלה

בתקופה זו, בה קיים חשש ללמוד בחללים סגורים והתלמידים עייפו מהמסכים, פנו אלינו מהרשות המקומית המועצה האזורית מנשה ליצור פתרון ללמידה במרחבים פתוחים. צוות החווה החקלאית ביצע תהליך חשיבה בהשתתפות התלמידים, ופיתח פתרון מותאם למציאות: התלמידים לומדים בקפסולות בסביבות הלמידה השונות בחווה, ועוסקים באתגרים הקשורים לנושאים אקטואליים – הקורונה, חקלאות וסביבה. לדוגמה, התלמידים מפתחים רעיונות והמצאות שיאפשרו לייצר מזון בכל מקום – על הקירות בבית הספר, על גגות בניינים ואפילו בתוך הבית, ובדרך זו לומדים על עצמאות בייצור מזון ועל בריאות המזון. כך, גם נוצרת למידה היברידית – אותה ניתן להתחיל בבית, להמשיך בחווה ולסיים בבית הספר. ניתן לומר, שסביבות הלמידה בחווה ממש ”חיכו” להזדמנות הזו: מרחבים פתוחים, המזמנים התנסות חושית ומעשית, ומורים המיומנים בהוראה חוץ כיתתית. ואולי, כמו שאומרים, ”הקורונה היא הזדמנות”:

הזדמנות לנסות חינוך אחר – חוץ כיתתי, חווייתי ומניע לפעולה!

”יום אחד של חשיפה
לטבע טוב יותר מעגלה
עמוסה ספרים” (ג'ון מיור)
החווה מזמנת אתכם ללמידה
מעשית סביב אתגרים עכשוויים

בשביל

יש יותר מדרך אחת להינות (:

הופכים את היוצרות

משחקים בבניית שיעורים (בחופ!)

יוצאים לטיול אתגרי,

מחזקים את החוסן.

בגשם

קר וגשום? אז מה! אפשרו לילדים לשחק בחוץ, זה מפתח אותם

**ועוד משהו....
קר לכם? תראו
מה יצא:
רותח רותח
מהתנור!**

בישראל לא מקובל שילדים משחקים בחוץ כשמזג האוויר סגרירי, זה חבל כי כך אובדים יתרונות רבים של משחק בחוץ. כרגיל, התשובה נמצאת בסקנדינביה, שם ילדים יוצאים החוצה בכל מצב. כך תיישמו זאת בגני ילדים, בבתי ספר וגם בביתכם (כניסה לכתבה)

מחברים רעיון לצלילים

רגע לקראת סיום

האזינו איתנו לשיר
לקראת שבת.

”יוצא לאור”

מילים וביצוע

שלמה

ארצי

לחן

מישורים

לבנים

לחצו ותהנו...

פזרו את זה לכל עבר!

הפיצו את הסק; ופ

שלחו לנו את המילה

בחוץ

וקבלו הודעה להפצה

ככה זה בין חברים ;)

***קיבלתם את המגזין ורוצים
להצטרף גם? לחצו כאן.**

רוצים לאסוף עוד חומרים?

האתר שלנו הוא יער ליקוט!

שלחו לנו וואטסאפ עם המילה **מופ,
תתכוננו להרפתקאה (:**

**”אז מאוד עייפנו
והביתה שבנו
שמש כבר יורדת ומאוחר.
רק בתוך הדשא
כלנית לוחשת
שובו בשלום
נפגש מחר.”**

ובשבוע הבא...

חולקים